

Bevezetés

Kéki Béla írja Az írás története c. könyvében: „Életünk elképzelhetetlen írás nélkül... mint a kozmikus sugrázás, úgy záporoz ránk a témérdek írott szó... Öt évezreden át kanyarog a fejlődés útja, amely az egyiptomi hieroglif jelektől a mai kecses, finom vonalú nyomdabetűig vezet...” S valóban, a nap bármely órájában, akármerre megyünk és nézünk, mindenütt írott szövegek vesznek körül bennünket. Feliratok, számlák, könyvek, utcanevek, cégtáblák, árjegyzékek, műsorfüzetek, újságok, levelek és még megszámlálhatatlanul sok minden, amellyel percről percre szembetalálja magát a mai nap embere. S noha öt évezredes fejlődés áll az írás jelenleg használatos formája mögött, egyáltalán nem biztos, hogy ez a fejlődés befejeződött. Mi is tanúi vagyunk annak, hogy az utóbbi tíz évben milyen lényeges változás következett be az írás terén. A kézírás egyre jobban háttérbe szorul, mindinkább felváltja a számítógép használata. A betűket nem formáljuk, hanem a billentyűket nyomkodjuk, s hovatovább a kézírás visszaszorul a kisiskolások iskolafüzetébe. Az már ma is megfigyelhető, hogy kevésbé szépen írunk kézzel, mint szüleink, nagyszüleink.

Az írás fejlődésével szorosan összefügg az olvasás fejlődése is. Olvasni tudás nélkül nem boldogulhatnánk a mai világban. De vajon tudunk-e megfelelő szinten olvasni? Szinte hihetetlen, de sajnos igaz: a mai fiatalok rosszabbul olvasnak, mint a korábbi nemzedékek. Manapság fiatal generációk nőnek fel úgy, hogy nem ismerik például a magyar írásbeliség felbecsülhetetlen értékű alko-

tásait, nem hallottak a magyar könyv sok évszázadon átívelő történetéről, nem tudják elolvasni – mert nem értik – a magyar irodalom klasszikusait...

A 2002. évi Szarvas Gábor Nyelvművelő Napok tudományos ülésén az írás és az olvasás különböző aspektusaival foglalkoztunk. Miért éppen ezt a témát választottuk – tette fel a kérdést a nyelvművelő napokra való készülődés közben egy újságíró. Talán éppen azért, mert az írás és olvasás terén oly sok változás ment végbe az utóbbi években. Főleg technikai jellegű változásokról van szó, amelyek azonban magukkal vonják az íráshoz és olvasáshoz való viszony lényegi változásait is. Hiszen nem mindegy, hogy kézzel írok vagy számítógéppel, s az sem mindegy, hogy könyvespolcokkal zsúfolt könyvtárban keresem meg a kívánt könyvet, vagy az interneten bölyongva gombokat nyomogatva jutok hozzá a szükséges információhoz. Ma még döbbenetes élmény valamennyiünk számára, hogy egy CD lemezen lexikonok elférnek, s még azt sem tudjuk, tudunk-e könyveket olvasni képernyő előtt ülve. A számítástechnika az írás és olvasás terén is komoly változásokat okozott, s akár tetszik ez nekünk, akár nem, követnünk kell a lehetőségeket.

Azért is kell az írásról és az olvasásról szólni, mert a technikai lehetőségek és az elsajátított írni-olvasni tudás mögött egyre nagyobb a távolság: míg a technikai lehetőségek egyre fejlődnek, az igényes írni-olvasni tudás gyengül. S ez pedig magában hordja anyanyelvünk romlásának veszélyét.

Az írás és az olvasás végtelen távlatokat nyitott meg az emberiség története során. Előadónk több érdekes

aspektusból közelítették meg a kérdést, és számos új gondolatra hívták fel a figyelmünket.

A 2002. évi Szarvas Gábor Nyelvművelő Napok rendezvénysorozatát a hagyományoknak megfelelő módon szerveztük meg: háromnapos programunk alatt szépszá-
mú középiskolás és általános iskolás versenyzőt láttunk vendégül, megkoszorúztuk Szarvas Gábor adai szobrát, kiállítást nyitottunk meg a magyar könyv történetéből, és szép irodalmi esteken vehettünk részt. Rendezvényünk írásos anyagát – immár nyolcadik alkalommal – kötetbe rendeztük és tisztelettel a nyelvművelés iránt érdeklődő olvasók figyelmébe ajánljuk.

A szerkesztő